

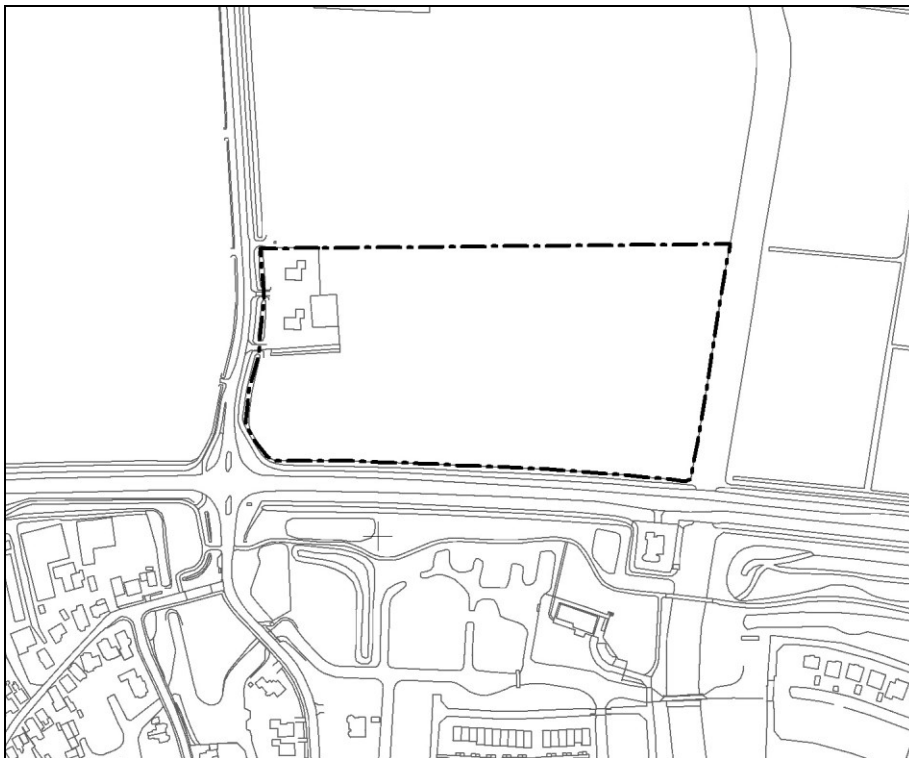

Document: *Archeologische Quickscan*
Plangebied: *Kadijkweg 65-67, Lutjebroek, gemeente Stede Broec*
Adviesnummer: *14153*
Opsteller: *J. van Leeuwen (archeoloog) & C. Soonius (regio archeoloog)*
Datum: *28-05-2014*

Archeologische Quickscan

Inleiding

Op verzoek van de Gemeente Stede Broec is het archeologisch aspect bekeken m.b.t. een ontwikkeling op het perceel Kadijkweg 65-67 in Lutjebroek, gemeente Stede Broec (afb. 1). Aangezien er nog geen nota archeologiebeleid is vastgesteld met een bijbehorende beleidsadvieskaart waarop vrijstellingen voor archeologisch onderzoek staan aangegeven, is een archeologische Quickscan uitgevoerd door Archeologie West-Friesland.

Afbeelding 1. De ligging van plangebied Kadijkweg 65-67 te Lutjebroek (zwarte stippellijn).

Bestaande situatie en geplande ingrepen

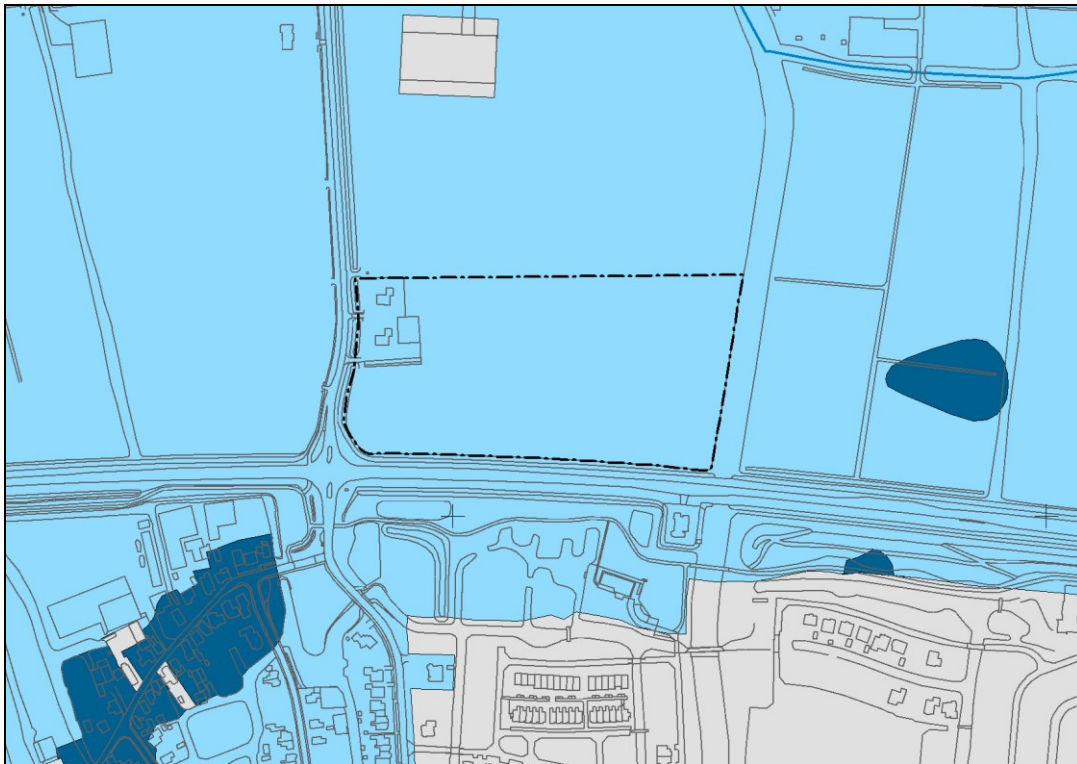
Het ligt in de planning het plangebied te ontwikkelen tot zorgboerderij. Op het terrein zullen verschillende nieuwe elementen worden toegevoegd, waaronder gebouwen, kassen en tuinen. Ook zal een deel worden uitgegraven om een waterpartij aan te leggen. Het gehele perceel heeft een oppervlakte van ruim 4,8 ha. De bodemroerende werkzaamheden (zoals de bouw van een loods, stal en het ontgraven van de waterpartij) hebben gezamenlijk een omvang van ruim 1432 m². Het is onbekend hoe diep de geplande nieuwbouw zal worden gefundeerd.

Bestemmingsplan Landelijk gebied en (concept)beleidskaart Archeologie

Op de verbeelding van het bestemmingsplan Landelijk gebied 2010 heeft het gehele buitengebied (minus de bouwvlakken) een dubbelbestemming Waarde-Archeologie gekregen (Vollmer & Partners, 2012). Hierbij geldt een ondergrens van 100m² en 50 cm beneden maaiveld.

De Monumentenwet gaat uit van een algemene vrijstelling voor ingrepen tot 100 m², maar biedt de gemeente ook de nodige beleidsruimte om haar eigen afweging te maken. De gemeente Stede Broec wil hier in de toekomst gebruik van maken en heeft Archeologie West-Friesland gevraagd een beleidskaart archeologie te vervaardigen.

Ten behoeve van het vervaardigen van deze kaart zijn verschillende bronnen geraadpleegd. Op basis van deze bronnen geldt voor onderhavig plangebied vooralsnog dat er vanaf 500 m² en dieper dan 40 cm rekening gehouden dient te worden met eventueel aanwezige archeologische waarden (middenblauw op afb. 3).

Afbeelding 2. Het plangebied (zwarte stippellijn) geprojecteerd op de concept-archeologische beleidskaart van de gemeente Stede Broec.

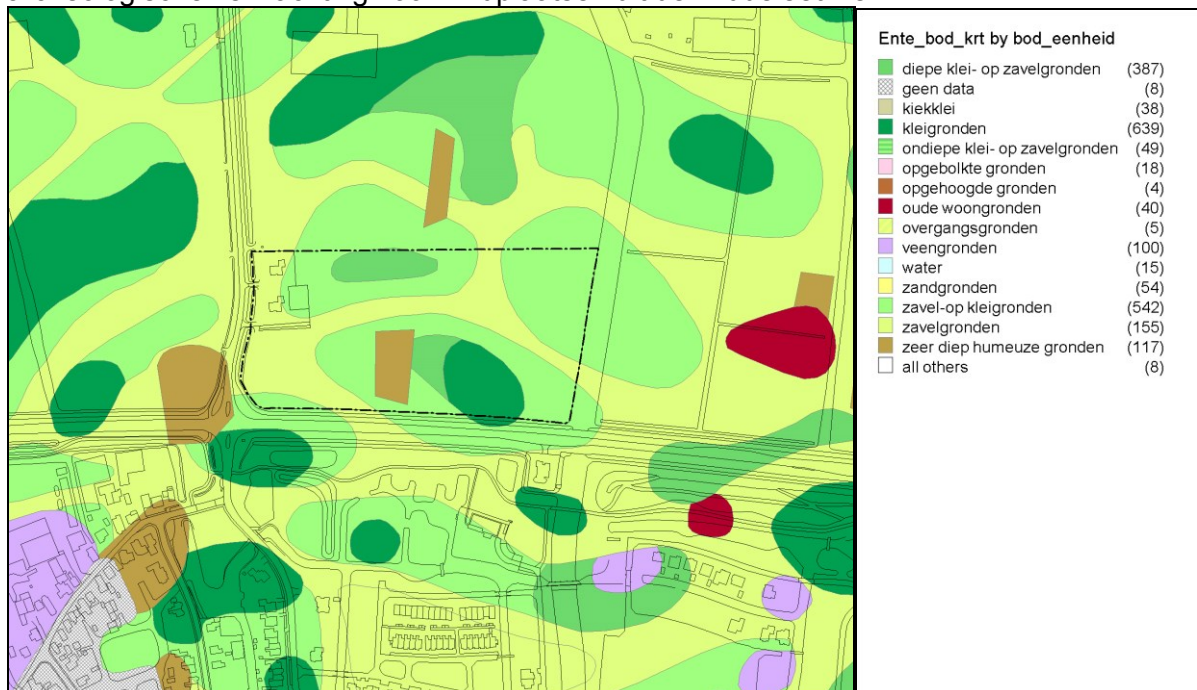
Archeologische waarden en verwachtingen in (de omgeving van) het plangebied

In het kader van de ruilverkaveling het Grootslag is in de jaren '70 van de vorige eeuw een archeologische veldkartering uitgevoerd door de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB). In de directe omgeving van het plangebied zijn diverse oppervlaktevindplaatsen bekend. Het betreft vooral materiaal uit de Middeleeuwen (ARCHIS-waarnemingsnummers 15010, 6351, 6429, 6430, 6437 en 6450) maar er zijn tevens enkele fragmenten vuursteen gevonden, die mogelijk in de Bronstijd dateren.

In 2006 is een archeologische verwachtingskaart van het gebied De Streek (West-Friesland Oost) vervaardigd (De Boer & Molenaar, 2006). De Streek kent een tamelijk uitgebreide historie wat betreft het Bronstijdonderzoek. Resultaten hiervan (m.n. ruimtelijke overzichtsgegevens: luchtfoto's, opgravingen, bekende vindplaatsen) zijn samengevoegd en geïntegreerd in enkele kaartbijlagen.

Voor De Streek is een gedetailleerd verwachtingsmodel opgesteld voor twee archeologische perioden: Bronstijd en Middeleeuwen.

Uitgangspunt voor de verwachtingskaart van de Bronstijd is de bodemkaart Ente (1963). Het plangebied bevindt zich in een deel van West-Friesland met een zeer gevarieerde bodemgesteldheid (afb. 3). Op de vereenvoudigde bodemkaart is te zien dat het plangebied doorsneden wordt door enkele zavelige banen. Voor het plangebied geldt een middelhoge tot hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de Bronstijd en een lage archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de Middeleeuwen.

Afbeelding 3. Het plangebied geprojecteerd op de vereenvoudigde bodemkaart van Ente.

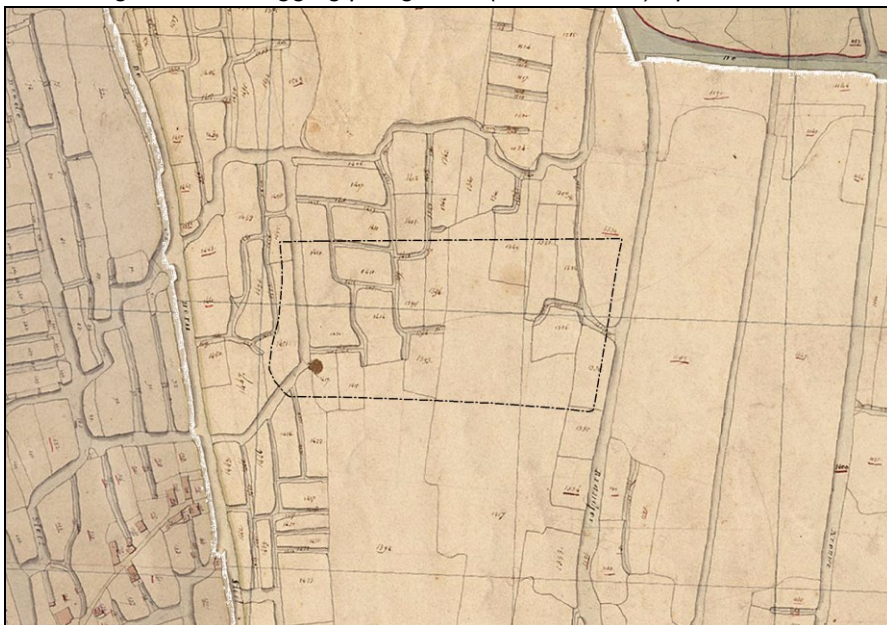
Voor het bepalen van de archeologische verwachting voor de Nieuwe Tijd kan gebruik worden gemaakt van historische kaarten. De oudste relevante kaart voor het gebied is de kaart van Johannes Dou uit 1652-1654 (collectie Westfries Archief).

Het plangebied ligt dichtbij de oude bewoningsas van Lutjebroek. Deze is zichtbaar op kaarten uit de 17de en 19de eeuw (afb. 4 en 5). Het plangebied zelf is in deze perioden niet bewoond. Wel is op de kadastrale minuutkaart nog zichtbaar hoe het gebied er voor de

ruilverkaveling heeft uitgezien. Het is niet waarschijnlijk dat binnen het onderzoeksgebied resten uit de 17de tot 19de eeuw aanwezig zijn.

Afbeelding 4. Globale ligging plangebied (zwarte cirkel) op de kaart van Johannes Dou (1651-1654).

Afbeelding 5. Het plangebied (zwarte stippellijn) geprojecteerd op de kadastrale minuut uit 1826. Op deze kaart is het oude verkavelingspatroon nog zichtbaar.

De ingrepen tijdens de ruilverkaveling zijn in dit gebied aanzienlijk geweest (afb. 6). Het terrein is bijna geheel tot 80 cm omgezet. Op sommige locaties is zelfs met de dragline gewerkt. Deze ingrepen met de dragline hebben waarschijnlijk een groot deel van de zandige westelijke kant van het terrein verstoord. Eventuele resten uit de Bronstijd, die in West-Friesland vrij dicht onder het maaiveld liggen, zijn hiermee waarschijnlijk grotendeels

vernietigd. Ook een verstoring tot 80 cm zal waarschijnlijk het grootste deel van eventuele Bronstijdsporen hebben vernietigd.

Afbeelding 6. Het onderzoeksgebied geprojecteerd op de ingrepenkaart. De kleinere vierkanten binnen het onderzoeksgebied geven bij benadering de locatie van de grondroerende ingrepen weer, zoals de aanleg van het water (linksonder) en de bouw van een schuur (midden). Het terrein is grotendeels tot 80 cm omgezet (oranje). Het westelijke deel is met een dragline geëgaliseerd (donkerrood).

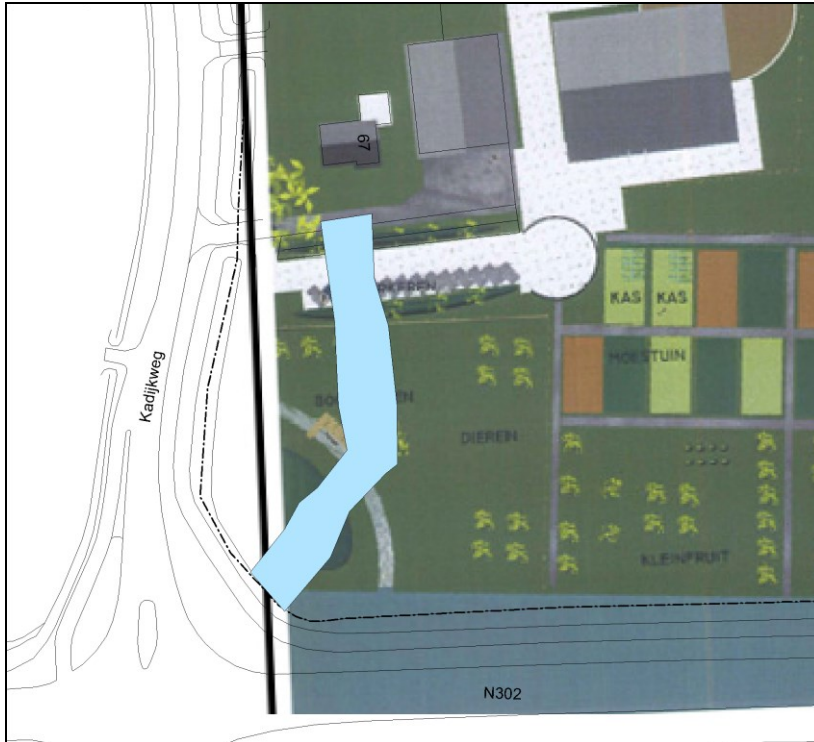
Advies

Het plangebied heeft een omvang van ruim 4,8 ha. Op circa 1432 m² zullen bodemroerende activiteiten plaatsvinden, zoals het plaatsen van een loods en het uitgraven van een waterpartij. Het is onbekend in hoeverre de nieuwe funderingen de bodem zullen roeren. Mocht de fundering een verstoring dieper dan 40 cm teweeg brengen, dan wordt de minimale omvang voor archeologisch onderzoek volgens de beleidskaart van de gemeente Stede Broec overschreden. In dit geval zou in principe nader archeologisch onderzoek nodig zijn.

De verwachting voor vondsten uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd is laag. Voor vindplaatsen uit de Bronstijd geldt een hoge tot middelhoge verwachting. Uit verstoringskaarten uit de jaren '70 van de vorige eeuw blijkt echter dat het gebied tijdens de ruilverkaveling ernstig is verstoord. Het is daarom onwaarschijnlijk dat binnen het plangebied (nog) waardevolle archeologische resten aanwezig zijn. Archeologie West-Friesland adviseert daarom om het plangebied Kadijkweg 65-67 met betrekking tot het aspect Archeologie vrij te geven.

Eventueel vondstmateriaal dat bij het uitvoeren van het werk wordt aangetroffen is (conform de Monumentenwet) eigendom van de Provincie Noord-Holland en moet worden gemeld (Michiel Bartels: tel. 06-30468593, Carla Soonius: tel. 06-25272867). Archeologie West-Friesland zal de vondsten aanleveren aan het Provinciaal Depot van Bodemvondsten te Wormer.

Een laatste advies wordt gegeven m.b.t. de aanleg van de waterpartij in de zuidwesthoek van het plangebied. Zoals zichtbaar op de kadastrale minuutkaart uit 1826 liep hier voor de ruilverkaveling reeds een brede sloot (zie afb. 4). Mogelijkerwijs kan de geplande waterpartij worden aangepast en deze oude sloot opnieuw worden geopend bij de herinrichting van het plangebied. Op deze manier kan weer een klein stukje van de originele middeleeuwse verkavelingsstructuur van dit deel van Lutjebroek worden hersteld (afb. 7).

Afbeelding 7. De oude waterloop (lichtblauw) geprojecteerd op de geplande nieuwbouw. Het water liep nog verder door naar het noorden en enkele vertakkingen liepen naar het oosten (zie afb. 4).

Bronnen

Archis2 (<http://archis2.archis.nl/archisii/html/index.html>)

Boer, G.H. de & S. Molenaar, 2006. West-Friesland Oost. Provincie Noord-Holland. Een archeologische verwachtingskaart voor De Streek. *RAAP-rapport* 1290. Archeologisch Adviesbureau RAAP, Amsterdam.

Ente, P.J., 1963. Een bodemkartering van het tuinbouwcentrum 'De Streek'. *De bodemkartering van Nederland, deel XXI*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

Grontmij, 1975. RVK 'Het Grootslag' Blok 76 Blad V. Bestek I, Dienst 1975. Ingrenpenkaart. Tekeningnummer NH5 60278-31.

Kadastrale Minuut uit 1826: Grootebroek en Lutjebroek, Noord-Holland, sectie B, Blad 01.

Vollmer & Partners, 2011. Bestemmingsplan Landelijk gebied 2010 Stede Broec. Vollmer & Partners, Utrecht (vastgesteld 2011, onherroepelijk 14 maart 2012).